

РОЛЬ ФАКТОРІВ РИЗИКУ У ВИНИКНЕННІ БОЛЮ В НИЖНІЙ ЧАСТИНІ СПИНИ У ПІДЛІТКІВ

Науковий керівник

Малик Наталія Віталіївна

к.м.н., доцент

Застава Ганна Олександрівна

студент

Харківський Національний Медичний Університет

м. Харків, Україна

Вступ. Біль в нижній частині спини є однією з найбільш актуальних проблем практичної охорони здоров'я, адже він посідає перше місце в структурі больових синдромів і має значну поширеність, в тому числі серед школярів. Однак, больовому синдрому у підлітків приділялося менше уваги через меншу кількість звернень за консультаціями у первинній медичній допомозі, через що сімейні лікарі можуть бути погано ознайомлені з особливостями цього стану у підлітків та не враховувати вплив факторів ризику на його перебіг, що негативно впливатиме на прогноз і може призвести до симптоматичного лікування без впливу на причини.

Мета роботи. Дослідити вплив факторів ризику на виникнення болю у спині у підлітків.

Матеріали та методи. Проведено анкетування 34 підлітків віком від 10 до 17 років, що були направлені до неврологічного відділення з синдромальним діагнозом болю в нижній частині спини. Вони були розподілені на 2 групи за статтю (жіноча, чоловіча) та 2 підгрупи за віком (10-13 та 14-17 років). З досліджуваної вибірки було виключено пацієнтів з травмами, морфологічними порушеннями хребта, системними захворюваннями та неврологічними порушеннями. Анкетування включало в себе опитування щодо способу життя, занять спортом, рівня стресу (The Perceived Stress Scale-10), провокуючого фактору (різкий некоординований рух, підйом важких предметів, тривале перебування в статичній позі, різке підвищення навантаження при

заняттях спортом), враховувались стать та вік, супутні соматичні скарги, особистісні переконання пацієнта щодо болю в спині та анамнез подібних симптомів у родичів і у самого пацієнта. Також був проведений ретроспективний аналіз таких даних з історій хвороб: біохімічні та клінічні показники крові, дані візуалізаційних досліджень, дані неврологічного обстеження.

Результати досліджень. При ретроспективному аналізі історій хвороб були отримані такі дані: відсутність системних захворювань (нормальні показники ШОЕ, нормолейкоцитоз, нормальна температура), відсутність механічних ушкоджень хребців (за даними КТ) та нормальні результати неврологічного обстеження.

При аналізі анкет були отримані такі дані: 15% хворих (чоловічої статі, 10-13 років) мали в анамнезі провокуючий фактор (у 3 – тривала статична поза, у 2 – різкий рух при заняттях спортом), відсутні негативні переконання щодо болю в спині, у 1 пацієнта наявний анамнез подібного стану, середня оцінка за шкалою PSS 10 – 13, що вважається низьким рівнем стресу. 26% хворих (чоловічої статі, 14-17 років) мали в анамнезі провокуючий фактор (тривала статична поза – 7, підймання важких предметів – 2), у 2 хворих є анамнез подібних станів у минулому та негативні переконання щодо болю у спині, за шкалою PSS 10 середня оцінка – 20, що вважається помірним стресом. 21% хворих (жіночої статі, 10-13 років), 4 пацієнтки мають негативні переконання щодо болю в спині та супутні скарги (помірний головний біль), провокуючий фактор (тривала статична поза – 3, різкий рух – 1), у 1 пацієнтки наявний анамнез подібного стану у родичів, за шкалою PSS 10 середня оцінка – 15, що вважається помірним стресом. 38% хворих (жіночої статі, 14-17 років) мають високий середній бал стресу за шкалою PSS 10 – 27. Провокуючий фактор (статична поза – 7), негативні переконання щодо болю в спині – 11, супутні скарги – 4 (головний біль), анамнез подібних станів у родичів – 2, анамнез у минулому – 5.

За результатами досліджень було виявлено основні фактори ризику, що

найчастіше зустрічались у досліджуваної групи, а саме: спосіб життя (тривале перебування в статичному положенні – 59% хворих, різкий рух – 9%, піднімання важких предметів – 6%). Психологічні фактори та соціальне середовище: високі бали за шкалою стресу PSS 10 - 56%, з негативними переконаннями відносно болю в спині – 50%, жіночою статтю – 59% та більшим віком хворих (14-17 років – 65%) відповідно.

Висновок. Таким чином, доведено, що найвпливовішими факторами ризику у виникнення болю в спині у підлітків, що піддаються контролю, є тривале статичне положення, високий рівень суб'єктивного стресу та негативні переконання щодо болю в спині. Щоб уникнути цих проблем, потрібно притримуватися здорового способу життя, впроваджувати дозовані фізичні навантаження, що відповідають віку та фізичному рівню розвитку підлітка, навчати навичкам релаксації та техніки комунікації для зменшення рівня фізичного і соціального стресу та проводити просвітню роботу щодо причини болей у спині і методів її полегшення.